

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Конюшенко Т.Ю.

студентка,

Науковий керівник: Кузьменко О.П.

старший викладач,

Київський національний торговельно-економічний університет

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ: ЇХ ПРИРОДА ТА ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

Термін «електронні гроші (кошти)» є відносно новим поняттям якій застосовується до широкого колу платіжних інструментів, засновані на інноваційних технічних рішеннях. Наслідком цього є відсутність єдиного, визнаного у світі визначення електронних грошей, яке б однозначно тлумачило їх економічну та правову сутність.

Електронні гроші – це такий вид платіжних засобів, обіг яких відбувається в електронному вигляді та гарантує повну анонімність. Усі платіжні системи засновані на використанні кредитних платіжних карток або ж так званого електронного гаманця.

Відповідно до законодавства України, електронні гроші – одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі [1].

З'явившись нещодавно, системи електронних грошей, що використовують під час розрахунків грошові замітники, найбільш стрімко почали розвиватися на пострадянському просторі. Електронні гроші є найбільш простою і швидкою формою розрахунку, доступною практично в будь-якій країні світу. Електронні гроші – це грошові зобов'язання емітента в електронному вигляді, які знаходяться на електронному носії у розпорядженні користувача. Такі грошові зобов'язання відповідають трьом критеріям:

- фіксуються і зберігаються на електронному носії;
- випускаються емітентом у разі отримання від інших осіб грошових коштів в обсязі не меншому, ніж емітована грошова вартість;
- приймаються як засіб платежу іншими (крім емітента) організаціями [2].

Термін «електронний гаманець» на даний момент неформальний і випускати електронні гроші українські банки можуть на базі карткових платіжних систем Visa, MasterCard, НСМЕП. Але деякі фінустанови випускають власні електронні гроші – мова йде про платіжні системи GlobalMoney від банку Глобус, Maxі від ТАСКОМБАНК (раніше емітентом був Альфа Банк), Forpost і Alfa-Money від Альфа Банку, Electrum від Укргазбанку і Xray від Банку Січ.

Здійснювати випуск електронних грошей мають право лише 23 банки.

Рис. 1. Банки, що здійснюють випуск та операції з електронними грошима

Розглянемо популярні електронні гроші в Україні в мережі інтернет.

Найпопулярнішим інтернет-банкінгом України є «Приват24». Система дозволяє отримувати доступ та керувати платіжними картками клієнта в режимі реального часу. За даними ПриватБанку, мобільними додатками Privat24 користуються понад 2,5 млн користувачів смартфонів. За добу користувачі Приват 24 здійснюють 325 тис. банківських транзакцій, середній розмір якої становить 440 гривень. 17 січня 2017 року ПриватБанк запустив перший в Україні пілотний проект оплати проїзду в міському транспорті за допомогою електронних квитків. Найпопулярнішими переказами в системі Приват 24 є поповнення рахунків мобільних операторів, оплата за постачання води, електроенергії, газу, надання послуг інтернету, купівля квитків на авіа-, автобусні та залізничні перевезення, на спортивні заходи, концерти, кіно та бронювання готелів [7].

Перший в Україні банк, який не має жодного фізичного філії також має свій інтернет-банкінг. Заснований в 2017-м вихідцями з Привату, Monobank по суті є інтернет-проект, який проводить всі грошові операції через свого фінансового партнера Universal Bank. Карту Monobank, на відміну від Привату, можна оформити онлайн, причому досить швидко: завантажити додаток в Play

Store або AppStore – сфотографувати паспорт і ідентифікаційний код – замовити кур'єрську доставку карти або забрати її в одній з точок видачі. Не менш популярним є і Ощад 24/7. Незважаючи на ребрендинг і сучасний дизайн програми, в ньому все ж відсутні певні функції. Наприклад, програма не дозволяє змінити пін-код карти, відкрити депозит онлайн та й оплата комунальних послуг доступна далеко не у всіх містах країни. Для користувачів Райффайзен Банк Аваль доступні відкриття депозиту і кредиту, основні функції по роботі з картами, оплата комунальних послуг в Raiffeisen Online Ukraine, а користувачі програми Альфа Банку можуть скористуватися додатковою послугою переказу грошей з картки будь-якого іншого банку, що часто недоступно для більшості додатків онлайн-банкінгу. Також з невеликим запізненням, але розробники Credit Agricole MOBILE UKRAINE також додали можливість управляти лімітами оплати картами в додатку, а також зробили більш зручним поповнення мобільного зв'язку – тепер це можна зробити прямо через телефонну книгу [9].

Таблиця 1

Переваги та недоліки електронних грошей

Переваги електронних грошей	Недоліки електронних грошей
зменшується контакт людей з готівкою – потенційно небезпечним переносником шкідливих бактерій	потреба у спеціальному обладнанні
покращання умов праці осіб, що працюють з готівкою	залежність від безперебійного енергопостачання та зв'язку з інтернетом, при зникненні яких втрачається доступ до рахунків або унеможливаються операції виплати
анонімність платника та отримувача грошей	вразливість електронних систем до хакерських атак, збоїв у програмному забезпеченні
зменшення витрат держави на виготовлення, обслуговування та знищення готівки	зняття готівки лише з комісією
розрахунки електронними грошима пришвидшують операції з купівлі-продажу товарів	не підлягають виплаті фондом гарантування вкладів фізичних осіб [2]

Досить цікавою є криптовалюта типу Bitcoin. Багато користувачів і творці сервісів вважають видом електронних грошей. Однак поки що більшість законодавчих баз світу і частина експертів бачать у криптовалюті

інше – знову ж таки, псевдомонетарну віртуальну валюту для приватного обміну.

Для України основним недоліком є недосконале чинне законодавство, яке передусім проявляється в такому: здійснювати розрахунки електронними грошми може обмежена кількість суб'єктів господарювання; сума грошей на електронному гаманці є лімітованою.

Для використання електронних грошей, як правило, потрібно створити, а потім поповнити електронний гаманець. Після цього з'являється можливість оплачувати послуги багатьох українських компаній, отримувати перекази на власний електронний гаманець, самостійно здійснювати вивід грошей через відділення банків-партнерів і перераховувати кошти на карти. Клієнт в банку відкриває рахунок для обліку електронних грошей.

Також є проблеми з реалізацією бізнес-проектів, пов'язаних з електронними грошима: маленький розмір ринку електронних грошей, пріоритетне положення і масовість готівки, неготовність компаній пустити на ринок електронні платіжні системи, погано орієнтовані на споживача технології та відсутність стандартів [3].

Для якісної організації обліку електронних грошей необхідно визначитись з регістрами аналітичного та синтетичного обліку і колом субрахунків до рахунку 335 «Електронні гроші», уточнити класифікаційні ознаки електронних коштів, визначити коло осіб, що матимуть право електронного підпису на проведення трансакцій з електронними коштами, визначитись з засобами криптографічного захисту і їх обліку, з системою контролю за правомірністю здійснення трансакцій. На сьогодні електронні гроші, як і будь-які інші грошові кошти, обліковуються суб'єктами економічної діяльності на субрахунку 335 «Електронні гроші» [4], синтетичний облік в Журналі 1, де ведеться синтетичний облік усіх видів валют. Окремої відомості до цього регістра для ведення обліку електронних грошей не передбачено, хоча бажано. Щодо класифікації електронних грошей з метою обліку, в Україні через відсутність окремого П(С)БО чи Інструкції, де була б дана чітка, зрозуміла їх класифікація, бухгалтерів взагалі ігнорують наявність такого об'єкта обліку.

Що стосується податкового обліку, то зарахування електронних грошей в електронний гаманець, так само як і виведення з нього до жодних наслідків не призводить, адже відбувається обмін гривні на електронні еквіваленти. Датою виникнення ПДВ – зобов'язань за операцією постачання товару з оплатою електронними грошима буде дата відвантаження товару, адже зарахування коштів від покупця в цьому випадку не відбувається.

За придбаними товарами (роботами, послугами), покупець має право на податковий кредит з ПДВ. При цьому датою віднесення сум податку до податкового кредиту згідно з Податковим кодексом України є дата отримання товарів, послуг [5].

Таблиця 2

Відображення в обліку операцій з електронними грошима [6]

Операції у торговця	Операції користувача
Отримано електронні гроші за товар Дт 335 Кт 681	Перераховано грошові кошти на придбання е-грошей Дт 333 Кт 311
Відвантажено товар покупцю Дт 361 Кт 702	Надійшли електронні гроші на електронний гаманець Дт 335 Кт 333
Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ Дт 702 Кт 641	Відображено комісію за придбання е-грошей Дт 92 Кт 333
Пред'явлено до погашення електронні гроші Дт 377 Кт 335	Оплачено товар електронними грошима Дт 371 Кт 335
Відображено комісію за погашення електронних грошей Дт 92 Кт 377	Отримано товар Дт 281 Кт 631

Інформація про рух грошових коштів в «Балансі (Звіті про фінансових стан)» як і раніше наводиться в 2 розділі активу.

Впровадження електронних грошей неминуче поставить питання про створення єдиної загальносвітової валюти з єдиним емісійним центром, що змінить роль центральних емісійних банків та призведе до глобальних змін в законодавчому просторі. Ситуація на ринку електронних платіжних систем не передбачає суттєвих змін в прогнозованому майбутньому, тому можна впевнено передбачити продовження зміцнення електронних валют і підвищення популярності віртуальних розрахунків. Основною перепорою, на мій погляд, пов'язаною з перспективою розвитку електронних грошей в Україні, є питання їх правового визначення та законодавчого регулювання.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 5 квітня 2001 року № 2346-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (дата звернення: 01.11.2019).
2. Сенищ П.М. Світовий досвід і перспективи розвитку електронних грошей в Україні / П.М. Сенищ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=70690> (дата звернення: 01.11.2019).
3. Ассоциация «Электронные деньги» (АЭД) [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://praed.ru> (дата звернення: 01.11.2019).
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція: Затв. МФУ від 30.11.1999 р. № 291, з наступними змінами і доповненнями.
5. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 31.10.2019).
6. Мельниченко О.В. Теоретичні засади електронних грошей / О.В. Мельниченко [Електронний ресурс] // Бізнесінформ. – № 8. – 2015. – Режим доступу: www.businessinform.net (дата звернення: 01.11.2019).
7. Офіційний сайт «Приват24» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.privat24.ua/> (дата звернення: 08.11.2019).
8. Електронні гроші в Україні: що, де, як / Гроші в кредит [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://groshi-v-kredit.org.ua/elektronni-hroshi-v-ukrajini-scho-de-yak.html> (дата звернення: 08.11.2019).
9. Кому доверить деньги? Лучшие приложения онлайн-банкинга в Украине / Digitalization Partner [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://techno.nv.ua/it-industry/onlayn-banking-kakoe-prilozhenie-vybrat-50031905.html> (дата звернення: 01.11.2019).

Різник В.О.

студентка,

Науковий керівник: Созонова Н.О.

викладач,

Сумський будівельний коледж

ПОМИЛКИ В ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Основні засоби відносяться до головного виробничого капіталу підприємства. Їх облік вимагає особливої уваги з боку бухгалтерії.

Для здійснення будь-якої діяльності підприємство повинно мати необхідні матеріальні умови та засоби праці. Вартість засобів праці та іншого майна, які протягом декількох років обслуговують господарську діяльність підприємства,